

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Allmänna avdelningen
Enhet 14

DOM
2013-10-28
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
24036-13

KLAGANDE

Mats Jonson Diversehandel, 630730-0092
Svärtavägen 17
184 61 Åkersberga

MOTPART

Stadsdelsnämnderna Farsta, Skarpnäck och Enskede-Årsta-Vantör genom
Stockholms stad

Ombud: Stadsadvokat Eva Ahlholm
Stadsledningskontoret
Social- och skoljuridiska enheten
105 35 Stockholm

SAKEN

Offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

Dok.Id 412784

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00	08-561 680 01	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se		

YRKANDEN M.M.

Stadsdelsnämnderna Farsta, Skarpnäck och Enskede-Årsta-Vantör (Stockholms stad) genomför en gemensam ramavtalsupphandling avseende handledningstjänster, dnr 2.2.2-556/2012. Upphandlingen har genomförts i enlighet med reglerna om förenklad upphandling i lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU. Av upphandlingsrapporten framgår att Stockholms stad har beslutat att utesluta Mats Jonson Diversehandel (bolaget) ur upphandlingen.

Bolaget yrkar att förvaltningsrätten ska förordna om rättelse på så sätt att bolagets anbud beaktas i utvärderingen. I andra hand yrkas att upphandlingen ska göras om.

Till stöd för sin talan anför bolaget i huvudsak följande. Kravet på utbildning har styrkts genom en kopia på utdrag från LADOK. Sådana utdrag är tillräckliga för att verifiera genomgångna studier. Om Stockholms stad hade ansett att anbudet varit otydligt borde bolaget ha fått möjlighet att komplettera eller förtydliga sitt anbud. Det strider mot proportionalitetsprincipen att inte ge bolaget möjlighet att rätta felet. Vad gäller det andra kravet har företaget avseende referensuppdraget från Strängnäs kommun hänvisat till genomförda uppdrag från LSS-verksamhet på utförandesidan. Därtill ifrågasätts ändamålsenligheten med att upphandlingen, som riktar sig till små företag, är så omfattande såväl vad gäller förfrågningsunderlag som krav på anbudsgivaren. Upphandlingen har dessutom blivit försenad med fem månader, vilket påverkar avtalstiden på ett sådant sätt att upphandlingen bör göras om. Om bolagets anbud hade utvärderats skulle bolaget haft möjlighet att få kontrakt med de låga timpriser som bolaget erbjudit. Bolaget riskerar därför att lida skada genom att uteslutas ur upphandlingen.

Stockholms stad bestrider bifall till bolagets ansökan och anför i huvudsak följande. Staden har varken varit skyldig att medge komplettering av anbudet eller ens kunnat göra sådana medgivanden med hänsyn till bristernas art. Bolagets anbud uppfyller inte uppställda krav och har därför inte kunnat godkännas. Bolagets utdrag ur LADOK utgör inte ett dokument som styrker att ställda utbildningskrav är uppfyllda. Ett dokument som normalt är ägnat att utgöra bevis och styrka uppgifter är försett med logga och underskrift eller med verifieringskod och institutionsnamn. Några sådana uppgifter finns inte i utdraget bifogat till anbudet. Därtill uppfyller inte sammanställningen utbildningskravet. Tvärtom framgår klart att det är fråga om ett hopplock av olika kurser som inte motsvarar enligt utdraget efterfrågad typ av utbildning. Bolaget har inte heller uppfyllt referenskravet avseende upphandlingsområde 3. Av den referens som lämnats in med anbudet framgår inte att referensuppdraget avsett personer med funktionsnedsättning, vilket är ett krav enligt punkt 3.4 i förfrågningsunderlaget. Uppställda krav i upphandlingen är nödvändiga för att säkerställa kvaliteten på den verksamhet som upphandlas. Avtalstiden var tänkt att börja löpa från den 1 juli 2013. Det är dock inte ovanligt att ett avtal som upphandlats inte kan påbörjas som planerat. Därför framgår det av förfrågningsunderlaget att anbud ska vara giltiga t.o.m. december 2013.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Av 16 kap. 6 § första stycket LOU framgår att om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i LOU och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Förvaltningsrätten har att ta ställning till om bolagets anbud uppfyller de obligatoriska krav som är aktuella i målet.

Stockholms stad har under punkt 3.4 i förfrågningsunderlaget, Teknisk förmåga och kapacitet, uppställt krav på att utbildning för handledare ska styrkas genom relevanta examensbetyg, diplom eller annat dokument. Det framgår inte av förfrågningsunderlaget vad som avses med ”annat dokument”. På det LADOK-utdrag som finns bifogat till bolagets anbud, bilaga 4 b och c, noterar förvaltningsrätten att det saknas namn och personuppgifter. Det går alltså inte att utläsa av utdraget vems högskolestudier som avses. Förvaltningsrätten anser att LADOK-utdraget redan av den anledningen inte kan anses vara ett dokument som styrker kravet på handledarens utbildning.

Under förfrågningsunderlagets punkt 3.4 anges också att anbudsgivare som ska lägga anbud i två eller fler ramavtalsområden ska bifoga minst ett referensuppdrag per område. Bolaget har lämnat anbud på områdena 1, 3, 4, 5 och 6. I sitt anbud har bolaget på sidan 8 under rubriken Referensuppdrag 1, som gäller Strängnäs kommun, skrivit ”LSS-utförare”. Det här skulle enligt förvaltningsrättens mening kunna tyda på att referensuppdraget omfattar handledningstjänster för LSS-utförare. I referensbilagan, bilaga 4 a, där intyg ska lämnas om referens framgår dock inte att uppdraget i Strängnäs kommun har omfattat handledning av LSS-utförare. Något annat som visar att uppdraget omfattar tjänster inom ramavtalsområde 3 går inte heller att utläsa.

Förvaltningsrätten anser mot bakgrund av det ovan anförda att bolagets anbud inte uppfyller samtliga obligatoriska krav i upphandlingen. Av lika-behandlingsprincipen som uttrycks i 1 kap. 9 § LOU följer att den upphandlande myndigheten inte får efterge eller bortse från förfrågningsunderlagets obligatoriska krav. Krav som anges i förfrågningsunderlaget måste således vara uppfyllda för att den upphandlande myndigheten ska utvärdera och pröva anbudet. Någon möjlighet att frångå kraven framgår inte i förfråg-

ningsunderlaget. Stockholms stad har därför gjort rätt som uteslutit bolaget från utvärderingen.

Att bolaget till förvaltningsrätten kommit in med ett förtydligande avseende utbildningskravet samt en komplettering av referens förändrar inte bedömningen. Även om upphandlande myndigheter enligt 15 kap. 12 § LOU har möjlighet att tillåta en anbudsgivare att rätta, förtydliga eller komplettera anbud innebär inte bestämmelsen en generell möjlighet för anbudsgivare att i efterhand ge in intyg som inte tidigare har getts in eller att ge in andra nya handlingar efter anbudstidens utgång (jfr Rosén Andersson, Helena m.fl., Lagen om offentlig upphandling – En kommentar, s. 550 f. och s. 366).

I ett flertal avgöranden har kammarrätten slagit fast att det strider mot lika-behandlingsprincipen att ge anbudsgivare möjlighet att rätta, förtydliga eller komplettera obligatoriska krav i upphandlingen efter anbudstidens utgång (se bl.a. Kammarrätten i Jönköping, mål nr 834-12, Kammarrätten i Sundsvall, mål nr 2147-11 och Kammarrätten i Göteborg, mål nr 7714-08). Förvaltningsrätten bedömer därför att de åtgärder som bolaget vidtagit i samband med överprövningsprocessen inte ska beaktas.

Förvaltningsrätten gör vidare bedömningen att de krav som uppställts i upphandlingen är proportionerliga och ändamålsenliga. Några skäl att förordna om att upphandlingen ska göras om har inte heller i övrigt framkommit.

Sammanfattningsvis anser förvaltningsrätten att Stockholms stads förfarande inte strider mot någon bestämmelse i LOU. Bolagets ansökan om överprövning ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga (DV 3109/1a LOU).

Ulrika Melin

Rådman

Joanna Olsson har föredragit målet.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

